

(PBL through WIL Model) by investigating a case study of the third-year students from English for Business Communication Program who enrolled in English for Tourism course in Semester 1, Academic year 2021. Four English major students chose PBL through WIL as their group project. A focus group interview was employed to collect the data at the end of the semester when the volunteer students had gained experience through the following learning model. The findings demonstrated positive perspectives among the student participants for they agreed upon three main benefits from studying with PBL through WIL Model: career benefits, academic benefits, and personal benefits. Consequently, this study supports and recommends applying this model into English for Specific Purposes courses at a higher education level to prepare undergraduates for their future careers.

Keywords: Work-Integrated Learning, English for Tourism, Project-Based Learning, Focus Group Thematic Analysis

บทนำ

การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานหรือ Project-Based Learning (PBL) เป็นวิธีการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ประเมิน สรุปผล และการนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะ (Aldabbus, 2018) โดยที่อาจารย์ผู้สอนสามารถนำวิธีการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษเพื่อช่วยพัฒนาทักษะด้านทางภาษาของผู้เรียน (Srikrai, 2008; Simpson, 2011) เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ทั้งการอ่าน เขียน พูด และความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ต่าง ๆ รวมถึงทักษะการแปลซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ในขั้นตอนการได้มาซึ่งความรู้ (acquire) การวิเคราะห์ (analyze) และสังเคราะห์ข้อมูล (data synthesizes) ในขณะที่ทำกิจกรรมโครงงาน (Poonpon, 2011)

ในขณะที่การบูรณาการการเรียนกับการทำงาน (Work-integrated Learning: WIL) เป็นรูปแบบที่นิยมนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงานจริงให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้องค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน โดยรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานนั้นสามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานจาก 2 มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้นำด้านสหกิจศึกษาของโลก พบว่าได้มีการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานให้แก่นักศึกษา ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัย Northeastern University รัฐ Massachusetts ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการจัดสหกิจศึกษามามากกว่า 100 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2452 (วิจิตร ศรีสอาน, สุเมธ แยมมุ่น และอลงกต ยะไวยุทธ์, 2552) ดังนี้

สหกิจศึกษา (Cooperative Education) การวิจัยของนักศึกษา (Student Research) การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (Service Learning) การหาประสบการณ์ทำงานในต่างประเทศ (Global Experience)

มหาวิทยาลัย Swinburn University of Technology เมือง Melbourne ประเทศออสเตรเลีย โดยจัดสหกิจศึกษามากกว่า 50 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2505-2506 (อลงกต ยะไวทย์, 2550) ดังนี้

การเรียนรู้ในอุตสาหกรรมเป็นหลัก (Industry-Based Learning: IBL) โครงการเรียนรู้ในอุตสาหกรรม ชุมชน และการเรียนรู้ที่เน้นการวิจัย (Industry, Community, and Research-based Projects) การเข้าไปศึกษาข้อมูลเพื่อการวิจัยในอุตสาหกรรม (Industry and Research Visits and Speakers) กรณีศึกษาและการศึกษาเหตุการณ์ต่าง ๆ (Case Studies and Scenarios) การศึกษาดูงาน และการศึกษาที่เน้นการแข่งขันทางวิชาชีพกับหน่วยงานภายนอก (Study Tours and External Professional-based Competitions) การเรียนรู้จากปัญหา การเรียนรู้ในสตูดิโอเป็นหลัก และการฝึกงาน (Problem-based, Studio-based, and Apprenticeships)

นอกจากนี้ สุเมธ แยม์นุ่น (2547) ได้สรุปรูปแบบของ WIL ไว้จำนวน 9 รูปแบบด้วยกัน คือ

1) การกำหนดประสบการณ์ก่อนการศึกษา (Pre-Course Experience) 2) การเรียนสลับกับการทำงาน (Sandwich Course) 3) สหกิจศึกษา (Cooperative Education) 4) การฝึกงานที่เน้นการเรียนรู้หรือการติดตามพฤติกรรมการทำงาน (Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing) 5) หลักสูตรร่วมมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรม (Joint Industry University Course) 6) พนักงานฝึกหัดใหม่หรือพนักงานฝึกงาน (New Traineeship or Apprenticeship) 7) การบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Placement or Practicum) 8) ปฏิบัติงานภาคสนาม (Fieldwork) และ 9) การฝึกปฏิบัติจริงภายหลังสำเร็จการเรียนรู้ (Post-course Internship)

ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงาน (Work-Integrate Learning) พบว่า ผู้เรียนได้รับประโยชน์หลัก 3 ด้าน (Ferns, Campbell & Zegwaard, 2014) จากรูปแบบการศึกษาดังกล่าว ได้แก่

1. Career benefits

การเรียนรู้ผ่านรูปแบบ WIL ส่งผลต่อผู้เรียนในด้านวิชาชีพ กล่าวคือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาของตนเองก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวมีอัตราการได้งานทำเร็วกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ในระบบ WIL ด้วยเหตุผลจากเรื่องของการมีเครือข่ายในงานที่ตนเองเคยผ่านการฝึกมา และการมีหลักฐานการมีทักษะการทำงานในสาขานั้น ๆ ที่ชัดเจนผ่านกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว

2. Academic benefits

นอกจากผู้เรียนจะได้ประโยชน์จากการได้เรียนรู้ทักษะการทำงานผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบ WIL แล้วในขณะเดียวกัน ผู้เรียนยังมีโอกาสพัฒนาทักษะทางวิชาการของตนเองอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อเทียบกับผู้เรียนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบ WIL พบว่าผู้เรียนที่ได้ผ่านการเรียนรู้ในระบบดังกล่าวมีโอกาสได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ทักษะการค้นคว้า วิจัย ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และทักษะการจัดการเวลา และส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้นในการนำความรู้ที่ได้เรียนจากรายวิชาต่าง ๆ ไปใช้ในการทำงานจริงได้มากขึ้น

3. Personal benefits

การเรียนรู้ในรูปแบบ WIL ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal skill) ซึ่งมีประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียนเมื่อต้องไปปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีโอกาสได้พัฒนาทักษะการปรับตัวเมื่อต้องปฏิบัติงานและเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการทำงานจริง ดังนั้น การเรียนในรูปแบบ WIL จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ (Confidence) และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) มากขึ้นในยุคปัจจุบันที่สภาวะการเติบโตทางเศรษฐกิจโลก

กำลังชะลอตัว ในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางสังคมอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากระดับอุดมศึกษาจึงถูกคาดหวังจากสังคมโลกเพิ่มขึ้น ในแง่ของความพร้อมในการปฏิบัติงานและการปรับตัวที่สอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและโลกของการทำงานในปัจจุบัน ซึ่งการออกแบบหลักสูตรให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงาน (Work-Integrated Learning: WIL) สามารถช่วยเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (Ferns et al., 2024) ด้วยสภาพการณ์การแข่งขันที่สูงขึ้น การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมแก่บัณฑิตได้อย่างดีและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีความพร้อมมากที่สุดเพื่อก้าวสู่การแข่งขันในอนาคต ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes: ESP) ซึ่งเป็นรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ทั้งความรู้ด้านภาษาและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเวลาเดียวกัน ผู้สอนมองว่า จะต้องมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดดท่ามกลางกระแสการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดแรงงานสำหรับบัณฑิตใหม่ที่จบสำเร็จการศึกษาใหม่ ดังนั้น ผู้สอนจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เข้ากับการบูรณาการการเรียนกับการทำงานเพื่อใช้จัดกิจกรรมในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยว (English for Tourism) เพื่อกำหนดให้เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการตอบโจทย์ความต้องการของรายวิชาที่มุ่งพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงทักษะในการทำงานของผู้เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) จะใช้การกำหนดโจทย์ ให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินงานเพื่อผลิตชิ้นงาน ในขณะที่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน (Work-integrated Learning: WIL) กำหนดให้ผู้เรียนต้องพูดคุยและทำโครงงานดังกล่าวภายใต้โจทย์ที่มาจากความต้องการของสถานประกอบการ ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานเสมือนเป็นพนักงานจริงขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ โดยมีการขับเคลื่อนงานที่รับผิดชอบด้วยตนเองตั้งแต่การวางแผนและจัดการงานให้สำเร็จด้วยตนเอง (Student-Driven) รวมทั้งมีการจัดให้มีการสะท้อนกลับจากสถานประกอบการ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนซึ่งจะเป็นบัณฑิตใหม่ในตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

โดยการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบของโครงงาน (Project-based Learning) ผ่านการบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning) โดยในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบโครงงานนี้ผู้เรียนจะต้องผลิตชิ้นงานจำนวน 1 ชิ้น โดยชิ้นงานดังกล่าว คือ กำหนดการท่องเที่ยว (Tour Itinerary) แบบ 3 วัน 2 คืน จากโจทย์ที่นักศึกษาได้รับจากสถานประกอบการ ทั้งนี้ นักศึกษาจะมีโอกาสดำเนินงานทุกอย่างด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน ลงมือปฏิบัติและสรุปงานเพื่อนำเสนอ โดยได้รับโจทย์ความต้องการจากบริษัทนำเที่ยวและดำเนินการพัฒนาชิ้นงานดังกล่าวร่วมกับสถานประกอบการ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ และพัฒนาทักษะและกระบวนการทำงานจากการปฏิบัติงานจริง ผ่านการพูดคุยกับผู้ประกอบการ รับฟังข้อเสนอแนะและข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาชิ้นงานในโครงงานของตนให้สอดคล้องกับความคาดหวังของบริษัทนำเที่ยว (Tour Operator) ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจที่ศึกษา รายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยว (English for Tourism) ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 กลุ่ม โดยมีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนทั้งหมด 45 คน โดยนักศึกษาได้รับมอบหมายให้จัดกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน เพื่อจัดทำชิ้นงานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) โดยผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการทำโครงงาน ได้ตามความสนใจ จาก 2 รูปแบบ กล่าวคือ รูปแบบที่ 1 นักศึกษาพัฒนาชิ้นงานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) เพียงรูปแบบเดียว กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมี อาจารย์ผู้สอนคอยให้คำแนะนำ และรูปแบบที่ 2 นักศึกษาต้องพัฒนาชิ้นงานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) ผ่านรูปแบบการบูรณาการกิจกรรมกับการทำงาน (WIL) กล่าวคือ นักศึกษาจะต้องพัฒนาชิ้นงานดังกล่าว ร่วมกับสถานประกอบการ

ผลปรากฏว่ามีผู้เรียนสนใจเลือกที่จะพัฒนาชิ้นงานร่วมกับสถานประกอบการจำนวน 1 กลุ่ม จากทั้งหมด 10 กลุ่ม โดยนักศึกษากลุ่มดังกล่าวเป็นเพศหญิงทั้งหมด จำนวน 4 คน อายุ 20 ปี เกรดเฉลี่ย 2.50-3.25 โดยในขณะที่นักศึกษาอีก 9 กลุ่มที่ไม่ได้เลือกวิธีการดังกล่าว เนื่องจากนักศึกษามีความกังวลเรื่องภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นในการติดต่อ พูดคุย ประสานงานกับผู้ประกอบการภายนอก โดยมองว่าการเลือกพัฒนาชิ้นงานด้วยตนเอง สะดวก รวดเร็ว และการเรียนรู้ผ่านการใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) เพียงรูปแบบเดียวก็เพียงพอแล้ว อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจำนวนนักศึกษาที่เลือกวิธีการดังกล่าวจะมีเพียง 1 กลุ่ม แต่การออกแบบเครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึกได้เพื่อสะท้อนให้เห็นทัศนคติและมุมมองของผู้เรียนที่เลือกเรียนรู้ผ่านรูปแบบกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งสะท้อนภาพที่เกิดขึ้นจริงกับ ผู้เรียนเมื่อใช้วิธีการดังกล่าว ผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มดังกล่าวได้พัฒนารายการนำเที่ยว ผ่านการพูดคุย และปรึกษากับผู้ประกอบการในรูปแบบออนไลน์ โดยได้มีการพูดคุย นำเสนอชิ้นงาน และรับฟังการสะท้อนกลับ (Feedback) จากสถานประกอบการ เมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุดลง ผู้วิจัยจึงได้นัดหมายวันและเวลา ทำการสัมภาษณ์ในรูปแบบการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ทัศนคติและมุมมองที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว

ทั้งนี้ แม้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจะมีเพียง 4 คน แต่เป็นกลุ่มผู้เข้าร่วมที่ได้มาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสิทธิการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้เรียน แม้ว่าผู้สอนสามารถกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องทำชิ้นงานในรูปแบบดังกล่าวได้ แต่ผู้สอนเลือกที่จะมอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้เรียน (Student Agency) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองที่สุด (Mameli, Grazia & Molinari, 2023) เพราะผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของการเรียนในครั้งนี้มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน มิใช่เพื่อประโยชน์ทางการวิจัยของผู้สอน ดังนั้นการได้กลุ่มผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยวิธีอาสาสมัคร (Volunteering) ในบริบทนี้จึงเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมสำหรับการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการศึกษาปรากฏการณ์ (Qualitative Phenomenological Research Design) โดยรูปแบบการวิจัยดังกล่าวมักมีกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (small sample size) เพื่อศึกษาประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เข้าร่วมงานวิจัย (Creswell & Poth, 2016) โดยในบริบทการศึกษาชั้นนี้เป็นการศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเลือกด้วยตนเองนั่นคือการพัฒนาชิ้นงานผ่านรูปแบบการบูรณาการกับการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มของตนเอง ซึ่งรูปแบบการวิจัยดังกล่าวนี้สามารถมีจำนวนผู้เข้าร่วมการวิจัยอยู่ที่ 2-25 คน (Alase, 2017)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษามุมมองผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงาน โดยผ่านรูปแบบของโครงงาน ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการพูดคุย แสดงความคิดเห็น จากทั้งมุมมองของตนเองและมุมมองของสมาชิกคนอื่น แม้การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มจะมีข้อจำกัดอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นวิธีการที่เป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การปรับปรุง และการประเมินรูปแบบรายการหรือโครงการต่าง ๆ (Dilshad & Latif, 2013) โดยในการสนทนาจะมีคำถามนำ คำถามหลักและคำถามเพื่อการสรุป เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเรียนด้วยวิธีการดังกล่าว จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทัศนคติรวมถึงมุมมองของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าว

ตัวอย่างคำถามในการสัมภาษณ์ ได้แก่

จงบอกเหตุผลที่นักศึกษาเลือกพัฒนาชิ้นงานร่วมกับสถานประกอบการ

นักศึกษามีความรู้สึกละเอียดอย่างไรที่ได้ทำโครงงานแบบบูรณาการ และพัฒนาชิ้นงานร่วมกับสถานประกอบการในภาคการศึกษาที่ผ่านมา

นักศึกษารู้สึกอย่างไรต่อการทำโครงงานแบบบูรณาการจากการพูดคุยกับสถานประกอบการและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยรูปแบบโครงงานผ่านการบูรณาการกับการทำงาน แตกต่างกับการเรียนทฤษฎีในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวอย่างไร

นักศึกษาชอบการเรียนรู้รูปแบบใดมากกว่ากัน เพราะเหตุใด

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes) จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาข้อคำถามในการสัมภาษณ์ให้มีความครอบคลุมด้านเนื้อหาครบถ้วน และมีความถูกต้องและเหมาะสมตามวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้พัฒนาข้อคำถามในการสัมภาษณ์ให้เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำถามชี้นำ (Leading Questions) เพื่อให้ได้ข้อมูล ประสบการณ์ของผู้เรียนที่มีต่อปรากฏการณ์ ในที่นี้คือรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างแท้จริง ให้สอดคล้องกับรูปแบบการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research)

จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยนำชุดคำถามดังกล่าวไปสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบข้อมูลซ้ำเพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการนำผลที่ได้ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ยืนยันข้อมูลการสัมภาษณ์ของตนเองด้วย ทั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้มีการแจ้งผู้เข้าร่วมการวิจัยล่วงหน้าว่าการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจะเกิดขึ้นในช่วงสิ้นสุดการศึกษาในภาคการศึกษาดังกล่าว เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้เข้าร่วมการวิจัยที่มีต่อการตอบคำถามและทำให้ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียนที่เลือกเรียนวิธีดังกล่าวว่าผลการเรียนของตนเองจะไม่ได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

กระบวนการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม โดยมีสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้เรียนจำนวน 4 คน เนื่องจากมีนักศึกษาสมัครใจเลือกที่จะพัฒนาชิ้นงานร่วมกับสถาน

ประกอบการจำนวน 1 กลุ่ม จากจำนวนทั้งหมด 10 กลุ่ม ในขณะที่นักศึกษาอีก 9 กลุ่มไม่ได้เลือกวิธีการพัฒนาชิ้นงานร่วมกับสถานประกอบการ เนื่องด้วยนักศึกษามีความกังวลเกี่ยวกับภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นในการติดต่อ ประสานงานกับผู้ประกอบการภายนอก โดยมองว่าการเลือกพัฒนาชิ้นงานด้วยตนเองเป็นวิธีที่สะดวก รวดเร็ว และการเรียนรู้ผ่านการใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) เพียงรูปแบบเดียวก็เพียงพอแล้ว ทั้งนี้ผู้สอนได้อนุญาตให้ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้ได้ตามความสนใจ

โดยในขั้นตอนก่อนการเริ่มสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กล่าวทักทายและแจ้งผู้เข้าร่วมโครงการให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ความปลอดภัยของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งจะไม่เปิดเผยนามจริงของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการวิจัยและการเรียนการสอนเท่านั้น หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เริ่มสนทนากับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกคนถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาในการเลือกพัฒนาชิ้นงานในโครงงาน PBL ผ่านรูปแบบ WIL โดยการสัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้สอนได้ดำเนินการนัดหมายหลังจากมีการจัดสอบปลายภาคและมีการประกาศระดับผลการเรียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และไม่มีกังวลเรื่องผลประโยชน์หรืออคติใด ๆ ที่อาจเกิดจากการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา อาจารย์ผู้สอน หรือบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังเสร็จสิ้นกระบวนการสัมภาษณ์ผู้เรียนทั้ง 4 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ ชั้นปีที่ 3 พบว่า ข้อมูลจากบทสนทนาสะท้อนความคิดเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือนักศึกษามีความรู้สึกเชิงบวกต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานผ่านการบูรณาการกับการทำงานที่ผู้สอนนำมาใช้ในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยว (English for Tourism) เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงด้วยการเขียนรายการนำเที่ยวภายใต้คำแนะนำของผู้ประกอบการและได้พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งทำให้เกิดผลเชิงประจักษ์ผ่านประสบการณ์และการเรียนรู้ของนักศึกษาเองซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าวมาวิเคราะห์และตีความด้วยกระบวนการที่อยู่บนพื้นฐานหลักเหตุผลอย่างเป็นระบบและถี่ถ้วน (Terry et. al., 2017)

ผู้วิจัยได้ทำการถอดเทป (Transcribe) โดยการพิมพ์ข้อมูลการสนทนาลงในโปรแกรมเอกสารบนคอมพิวเตอร์ จากนั้นทำความเข้าใจกับข้อมูลด้วยการอ่านซ้ำและค้นหาแก่นสาระหรือหัวข้อเรื่องหลัก (Theme) จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผ่านกระบวนการให้รหัสของข้อมูล (Coding) ด้วยตนเอง ตัวอย่างรหัสที่ใช้ อาทิ การเตรียมตัว ประสบการณ์นอกห้องเรียน การปรับตัว เป็นต้น หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงใช้การตีความผลการวิเคราะห์ที่ได้เพื่ออธิบายความผลการศึกษาที่เกิดขึ้น ตัวอย่างการให้รหัสข้อมูลและการพัฒนาหัวข้อเรื่องหลัก (Theme Development) สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การพัฒนาหัวข้อหลัก (Theme Development)

รหัส (Code)	หัวข้อเรื่อง (Category)	หัวข้อเรื่องหลัก (Themes)
การเตรียมตัว	กระบวนการทำงาน	การทำงานเป็นระบบ
การเตรียมข้อมูล		
ประสบการณ์นอกห้องเรียน	การลงมือทำด้วยตนเอง	ประสบการณ์จริง
เรียนรู้สิ่งใหม่		
การปรับตัว	การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	การเข้าสังคม
การวางตัว		

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจนกระทั่งชุดข้อมูลที่เจอเกิดขึ้นซ้ำ ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มี
แก่นสาระใหม่ เกิดขึ้นอีกแล้ว (Data Saturation) จากนั้นจึงทำการตรวจสอบซ้ำด้วยการให้นักวิจัยอีกท่าน
ทำการให้รหัสข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบรูปแบบแก่นสาระที่ได้ว่าตรงกันหรือไม่
โดยพบว่ากลุ่มแก่นสาระที่ได้มีความสอดคล้องกันกับที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสรุปไว้ หลังจากนั้นจึงนำ
ข้อมูลดังกล่าวไปเขียนอภิปรายเพื่อนำเสนอในผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทั้ง 4 คนที่เลือกเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า
ผู้เรียนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้เรียนมองว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน
ในรูปแบบการบูรณาการกับการทำงาน (Project-Based Learning through Work-Integrated Learning)
ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของตนเอง โดยแบ่งออกเป็นประเด็น 3 ประเด็นหลัก คือ

1. การทำงานเป็นระบบ

ผู้เรียนที่เลือกทำโครงงานในรูปแบบบูรณาการกับการทำงาน มองว่า วิธีการเรียนรู้ดังกล่าวทำให้
ตนเองทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยในตอนหนึ่ง
ที่กล่าวว่า

“ทุกคนในกลุ่มรู้สึกตื่นเต้นที่จะได้พูดคุยกับผู้ประกอบการ เรามีการเตรียมตัว เตรียมคำถาม”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย B

ประโยคดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงานที่ต้องมีการวางแผน เตรียมการ ก่อนการลง
มือทำจริง หรือเข้าสู่ขั้นตอนการพูดคุยจริง ซึ่งมีความต่างจากผู้เรียนทั่วไปที่พัฒนาชิ้นงานโดยใช้ความรู้
ภาคทฤษฎีจากห้องเรียนเพียงอย่างเดียว พวกเขาจะผลิตชิ้นงานเพื่อส่งเท่านั้น จะไม่มีขั้นตอนเหล่านี้
นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยยังเสริมด้วยว่า การได้พูดคุย พัฒนาชิ้นงานร่วมกับผู้ประกอบการทำให้
มองเห็นและเข้าใจการพัฒนาชิ้นงานที่ต้องมีลำดับ มีขั้นตอน ซึ่งกล่าวได้ว่าสะท้อนภาพของการทำงาน
อย่างเป็นระบบเช่นกัน

“ก่อนอื่นเราต้องรู้ก่อนว่า ลูกค้าเราคือใคร อายุเท่าไร จะทำให้เรารู้ว่า ขั้นตอนต่อไปจะเป็นอย่างไร”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย C

ข้อคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับผู้เข้าร่วมวิจัย D ที่กล่าวว่า
“จากที่ได้คุยกับพี่เค้า ในการทำ Itinerary เราต้องรู้ก่อนว่าลูกค้าของเราคือใคร เราจะได้กำหนดราคาได้
เหมาะสม เช่น ถ้าเป็นกลุ่มวัยรุ่นก็จะราคาประมาณนี้”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย D

เช่นเดียวกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย A ซึ่งกล่าวว่า
“หนูชอบที่เขาให้ quote มาว่า ในการท่องเที่ยวมันเป็นเรื่องของ Something for Someone ไม่ใช่
Everything for Everyone ในการทำทัวร์จริง ๆ ต้องเจาะจงไปเลยว่า เราจะขายให้กลุ่มไหน”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย A

คำพูดดังกล่าวข้างต้นของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย แสดงให้เห็นอีกหนึ่งมุมของการทำงานอย่างเป็น
ระบบ กล่าวคือ นอกจากการเตรียมตัว เตรียมงานให้พร้อมเพื่อพูดคุยแล้ว ผู้เรียนยังมีโอกาสได้เรียนรู้จาก
การอภิปรายร่วมกับผู้ประกอบการถึงกระบวนการทำงานจริงว่าต้องมีระบบ มีลำดับ ขั้นตอน ลำดับ
ก่อนหลัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ สะท้อนมาจากประสบการณ์จริงของผู้ที่ทำงานในศาสตร์นั้นๆ ซึ่งมาช่วยสนับสนุน
ภาพรวมของกระบวนการทำงานจริงว่าต้องมีการทำงานที่เป็นระบบมีขั้นตอน จึงจะนำไปสู่การทำงานได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประสบการณ์จริง

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมองว่าสิ่งที่พวกเขาได้รับจากการทำกิจกรรมโครงงานแบบบูรณาการกับ
การทำงาน คือ ประสบการณ์จริงที่ไม่สามารถได้รับจากการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว
“ความรู้ในห้องเรียนมันไม่เท่ากับความรู้นี้ที่เราได้รับในประสบการณ์จริง เวลาเรียนในห้องจะได้ทฤษฎีอย่าง
เดียว แต่ถ้าได้ออกไปนอกห้องเรียน ได้เปิดโลก ได้รู้ในสิ่งที่เราไม่ได้รู้มากขึ้น”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย C

ในประเด็นเรื่องของประสบการณ์จริงนั้น เป็นสิ่งที่การเรียนแบบบูรณาการกับการทำงาน (WIL)
ได้รับการขนานนามในแวดวงวิชาการถึงคุณลักษณะที่โดดเด่นดังกล่าวอย่างแพร่หลาย เช่นเดียวกับมุมมอง
ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ ทุกคนต่างก็มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันถึงคุณประโยชน์ของรูปแบบ
ดังกล่าวเมื่อถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน

“ความรู้ในห้องเรียน มันไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่าง การที่เราได้ไปเจอโลกภายนอกเนี่ย ความรู้ตรงนั้น มันคือความรู้
ที่เราต้องได้มาจากประสบการณ์ของเรา มันเหมือน ประสบการณ์ไม่ได้มีสอนในห้องเรียน เราต้องไปสัมผัส
ด้วยตัวเอง มันเป็นสิ่งที่ดีที่เรามีโอกาสได้มาพูดคุยกับคนที่เขามีความรู้ทางด้านนี้ มันจะได้ช่วยเสริม
ประสบการณ์ในขณะที่เรากำลังเรียน”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย B

เช่นเดียวกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย A ที่แสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่า

“ที่เราเรียนในห้องเรียนอย่างเดียว หนูมองว่ามันยังไม่พอ”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย A

ในขณะเดียวกันผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย D ก็สนับสนุนข้อคิดเห็นดังกล่าว โดยกล่าวว่า

“เรียนในห้องเราก็เรียนทฤษฎี แต่ถ้าเราเรียนรู้นอกห้องเรียน เราก็ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ทำกิจกรรมจริง”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย D

3. การเข้าสังคม

นอกจากประเด็นเรื่องการเรียนรู้การทำงานที่เป็นระบบ และการได้ประสบการณ์จริงในการทำงานแล้วอีกประเด็นที่มีการพูดถึงในการสนทนากลุ่มก็คือ แรงบันดาลใจของการเข้าสังคม ดังคำกล่าวของผู้เข้าร่วมโครงการด้านล่าง

“การได้ออกไปข้างนอก ทำให้เราได้ประสบการณ์กับตัวเอง เรียนรู้การใช้ชีวิตด้วยตัวเองด้วย ได้ปรับตัวด้วย”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย A

ประโยคดังกล่าวข้างต้นสะท้อนมุมมองที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิต การปรับตัว เมื่อผู้เรียนต้องออกไปเจอประสบการณ์การทำงานหรือการใช้ชีวิตที่ไม่ได้อยู่ในห้องเรียนหรือสภาวะสบาย (Comfort Zone) ของตนเอง สอดคล้องกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย D ซึ่งกล่าวว่า

“เรียนในห้องเราก็เรียนทฤษฎีอะไรแบบนี้ แต่ถ้าเราเรียนรู้นอกห้องเรียน เราก็ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ทำกิจกรรมจริง ได้เรียนรู้การเป็นอยู่ในสังคม ได้เรียนรู้การวางตัว ความสัมพันธ์กับคนอื่น”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย D

คำกล่าวข้างต้นของผู้เข้าร่วมโครงการ D สนับสนุนและสอดคล้องกับผู้เข้าร่วมโครงการคนอื่น ๆ ด้วยการเน้นย้ำคำว่า สังคม การวางตัวและความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นอีกมุมหนึ่งของการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถให้ได้ แม้การเรียนในห้องเรียน จะมีเพื่อนและครูอาจารย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมขนาดเล็ก แต่ความสัมพันธ์ในรูปแบบนี้มีความแตกต่างกับความสัมพันธ์ที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญเมื่อต้องออกไปสู่โลกภายนอก การพักอาศัย สนทนากับบุคคลที่ไม่รู้จักหรือคุ้นเคย อายุที่แตกต่าง และตำแหน่งหน้าที่การงานที่มีความหลากหลาย เหล่านี้ เป็นประเด็นที่การเรียนแบบบูรณาการกับการทำงานสามารถตอบโจทย์และเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้เข้าร่วมโครงการ B ซึ่งที่ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้อย่างน่าสนใจ

“ในการทำงาน ถ้าเราวางตัวไม่ดี เพื่อนร่วมงานอาจจะไม่ชอบเราก็ได้ ถึงแม้เราจะมีเกรดที่ดีมากๆ แต่ถ้าเราไม่มีความรู้ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม เรียนดีมันก็ดี แต่ถ้าเรารู้จักวางตัว การใช้ชีวิตในสังคมภายนอกด้วยสิ่งนี้ก็สำคัญ”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย B

จากภาพรวมของการสนทนา ทำให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนมีความคิดเห็นที่ตรงกันในประเด็นที่สาม นั่นคือ การเข้าสังคม โดยจะเห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ B ได้มีการกล่าวถึงผลการเรียนที่คิดว่าไม่สามารถการันตีความสำเร็จในการทำงานได้ เนื่องจากอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้กัน คือ เรื่องของความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการมองว่า สิ่งนี้ได้มาจากการรู้จักวางตัวที่เหมาะสม เช่นเดียวกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย C ที่กล่าวว่า

“การที่เราได้รับประสบการณ์ด้วยตนเองมันก็เหมือนกับเป็นสิ่งที่มาเติมเต็มความรู้ในห้องเรียนสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ดี เติบโตไปได้อย่างสวยงาม”

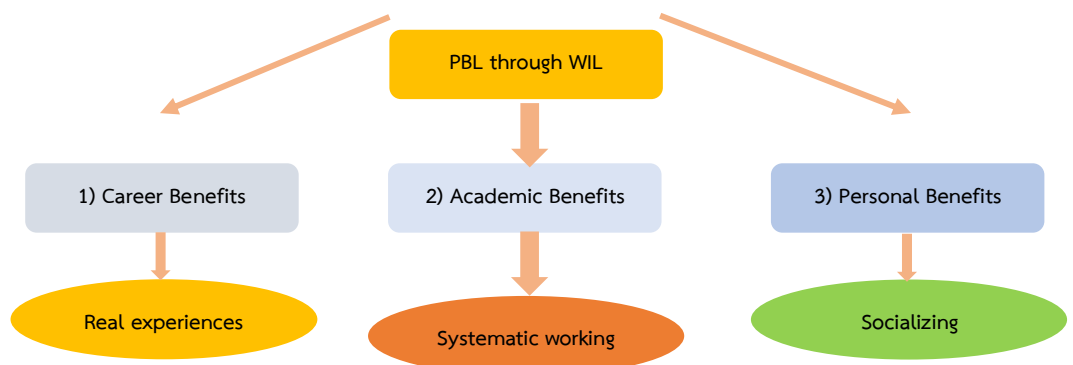
ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย C

ดังนั้น ข้อมูลชุดนี้ จึงเป็นอีกหนึ่งหลักฐานในการสนับสนุนความเชื่อที่ว่า การเรียนแบบบูรณาการกับการทำงาน สามารถช่วยเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้ให้กับผู้เรียนได้ดี ด้วยกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์และปฏิบัติงานร่วมกันกับบุคคลภายนอกที่ตนเองไม่รู้จักมาก่อน นอกจากได้ความรู้และประสบการณ์ในเนื้อหาแล้ว ผู้เรียนจะได้ประโยชน์ในเรื่องของด้านกาปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นในตำแหน่งหน้าที่การงานที่มีความแตกต่างจากตนเองอีกด้วย

ประเด็นที่น่าสนใจคือ แม้ว่าผู้เรียนทุกคนจะเห็นถึงข้อดีของการเรียนการสอนในรูปแบบใช้โครงงานเป็นฐานผ่านรูปแบบการบูรณาการกับการทำงาน (WIL) ที่มีต่อการเรียนรู้ของพวกเขา แต่ทุกคนก็ต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่า การเรียนทฤษฎีในห้องเรียนก็ยังคงมีคุณค่าและความสำคัญ โดยผู้เรียนมองว่าการได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติพัฒนาชิ้นงานร่วมกับสถานประกอบการนั้นเปรียบเสมือนสิ่งที่มาเติมเต็มการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีของพวกเขาที่ได้จากการเรียนในห้องเรียน กล่าวคือผู้เรียนพวกเขาได้เรียนรู้ทฤษฎีต่าง ๆ จากชั้นเรียน ในขณะที่การเรียนรู้ด้วยการบูรณาการการเรียนเข้ากับการทำงานนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น “ทั้ง 2 แบบ สำคัญเหมือน ๆ กัน มีข้อดีที่ต่างกัน การเรียนในห้องเรียนเราอาจจะเรียนในเรื่องของทฤษฎี ส่วนในการเรียนแบบนอกห้องเรียน เป็นการหาประสบการณ์ เป็นการนำทฤษฎีตัวนั้นมาใช้ เช่น การที่เราพูดภาษาอังกฤษ พูดในห้องเรียน กับนอกห้องเรียน มันไม่เหมือนกัน พูดในห้องเรียน เราอาจจะมีความตื่นเต้นน้อยกว่า เนื่องจากเราได้คุยกับเพื่อน ๆ หรือกับอาจารย์ แต่ถ้าเราไปเรียนจากข้างนอก เราจะได้เปิดโลก ได้รับความรู้สึกใหม่ ๆ ได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ การพูดคุยภาษาอังกฤษอาจจะเป็นการได้คุยกับชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยว ความรู้สึกมันต่างกัน”

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย B

ดังนั้น ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน และความรู้จากประสบการณ์นอกห้องเรียน จึงนับเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญและเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนไปในทิศทางเดียวกัน ความตระหนักถึงความสำคัญของการเกื้อกูลกันระหว่าง ‘ใน’ และ ‘นอก’ ห้องเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนในปัจจุบัน โดยผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ ประโยชน์ 3 ประการ ของ Ferns, Campbell & Zegwaard, (2014) กล่าวคือ การเรียนรู้ผ่านการบูรณาการกับการทำงาน (WIL) สนับสนุน ส่งเสริมผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ รวมถึงพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มโอกาสในการได้งานทำรวมถึงพัฒนาวิชาชีพและตนเองผ่านประสบการณ์การทำงาน ซึ่งถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรเพื่อเตรียมผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าว โดยสามารถสรุปผลการศึกษานำเสนอในรูปแบบของรูปภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ประโยชน์สามประการของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ PBL through WIL

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า นักศึกษามองว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐานผ่านการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานมีประโยชน์ต่อตนเอง โดยการผสมผสาน 2 รูปแบบการเรียนรู้เข้าด้วยกันสามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ในมุมมองที่กว้างขึ้น ตามที่ได้อ้างถึงไปแล้วตอนต้นว่า ผลการศึกษาหลายฉบับยืนยันและสนับสนุนประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ อาทิ ทักษะภาษาอังกฤษด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน (Srikrai, 2008; Poonpon, 2011; Simpson, 2011; Aldabbus, 2018) และเมื่อนำมาประยุกต์ ผสมผสานให้เป็น PBL ในรูปแบบที่บูรณาการเข้ากับการทำงาน (PBL through WIL) จึงขยายและเพิ่มคุณค่าของวิธีการดังกล่าวครอบคลุมคุณประโยชน์หลัก 3 ด้าน คือ 1) ด้านอาชีพ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติงานในบริบทของการทำงานจริง 2) ด้านวิชาการ ซึ่งในการศึกษานี้ ผู้เรียนเน้นย้ำถึงทักษะการคิดและวางแผนงานอย่างเป็นระบบ นอกจากจะเกิดประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปปฏิบัติงานจริงแล้ว ผู้เรียนยังสามารถนำทักษะดังกล่าวมาปรับใช้ในการเรียนรู้ของตนเองในห้องเรียนได้อีกด้วย และสุดท้าย 3) การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานโดยเฉพาะงานบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น การทำงานบริการด้านการท่องเที่ยวสังกัดหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชนใด ๆ ย่อมมีการติดต่อสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ กับนักท่องเที่ยวหรือลูกค้าเพื่อให้การติดต่อประสานงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ของงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในหัวข้อเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) กล่าวคือมีความสอดคล้องกับทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ภายหลังการทำโครงงานผ่านการบูรณาการกับการทำงานซึ่งผู้เข้าร่วมวิจัยเห็นตรงกันว่าการได้เรียนรู้ผ่านรูปแบบที่มีการทำโครงงานร่วมกัน รวมถึงมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ประกอบการ เป็นโอกาสให้ตนเองได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งผู้เข้าร่วมวิจัยมองว่า นอกจากความเก่งด้านวิชาการแล้ว ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติงานจริงในอนาคต ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบผสมผสานนี้จึงนับเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างรอบด้านและตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี (Ferns et al., 2024)

สรุปและอภิปรายผล

การผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเข้ากับรูปแบบจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้เข้ากับการทำงาน โดยมีการจัดให้มีกิจกรรมการพูดคุยปรึกษาระหว่างนักศึกษา กับสถานประกอบการ สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning Experiences) ให้กับผู้เรียนได้ (Karim, Campbell, & Hasan, 2020) นับว่าเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานจริงให้แก่ผู้เรียนได้อย่างดี โดยเฉพาะในสภาวะการณ์ที่โลกมีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ทักษะของผู้เรียนกลุ่มนี้ได้สะท้อนให้เห็นมุมมองต่อการเรียนการสอนใน 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นที่หนึ่ง บทบาทและพื้นที่ของการเรียนรู้ภายในห้องเรียนโดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้แนะแนวทาง (Facilitator) ในศตวรรษที่ 21 ยังคงมีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ให้กับผู้เรียน ในขณะที่รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการบูรณาการกับการทำงานที่กำลังได้รับการส่งเสริมก็มีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการเติมเต็มความรู้ที่ผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นผ่านทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริง ดังเช่นที่ปรากฏในการศึกษาในประเทศสเปนพบว่าผู้เรียนที่ศึกษาด้วยกระบวนการโครงงานเป็นฐาน นอกจากผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแล้ว ยังได้เรียนรู้ทักษะที่สำคัญในภาค

ธุรกิจท่องเที่ยวอีกด้วย ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้แบบการใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) จึงถูกสนับสนุนให้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาเพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ในห้องเรียนเข้ากับการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (Reyes, 2024) นอกจากนี้การศึกษาศึกษาการเรียนรู้ผ่านการใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) ในประเทศอินโดนีเซียยังพบว่า การเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าวสามารถช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับงานด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย อาทิ การทำงานร่วมกันและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในขณะเดียวกันที่การเรียนแบบบูรณาการเข้ากับการทำงาน (WIL) เองก็ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนเมื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจริง ซึ่งผลการศึกษาในประเทศจีนพบว่า นักศึกษาจะมีโอกาสพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและได้เรียนรู้ทักษะการเข้าใจและเห็นใจผู้อื่นเมื่อได้ปฏิบัติงานจริง (Xu et al., 2022) ดังนั้น การบูรณาการวิธีการเรียนรู้ทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงสามารถช่วยเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย (Significance Learning Experiences) ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พวกเขาจะมีพลังการเรียนรู้ในระดับสูงต่อสิ่งที่กำลังเรียนรู้อยู่ในขณะนั้น ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดจะเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน และสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพวกเขาแม้ว่าพวกเขาจะสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาไปแล้วก็ตาม คุณค่าดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมชีวิตของผู้เรียนเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถในการมีส่วนร่วมกับสังคมที่หลากหลาย หรือเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนสำหรับการทำงานในโลกแห่งความเป็นจริง (Fink, 2003)

ทั้งนี้ ภาพจากมุมมองของผู้เรียนในกลุ่มที่เลือกเรียนด้วยวิธีการพัฒนาชิ้นงานผ่านการบูรณาการกับการทำงาน สะท้อนให้เห็นว่า การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนควรมีการดำเนินการควบคู่กัน กล่าวคือ การเรียนรู้ในห้องเรียนอาจะรับบทบาทในการสร้างความพร้อมด้านทฤษฎีให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ที่จำเป็นก่อนลงมือปฏิบัติจริง ในขณะเดียวกันการบูรณาการการเรียนเข้ากับการทำงานจะช่วยส่งเสริมเพิ่มเติมในด้านของทักษะการปฏิบัติงานจริง เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันซึ่งให้ความสำคัญกับทักษะความสามารถของแรงงานโดยเฉพาะอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวสำคัญหลายประเภท เช่น ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย และท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีความต้องการเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีทักษะและความรู้ตามความต้องการของตลาดให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอย่างยั่งยืน ข้อมูลจากยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นถึงทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำงานในธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนว่ามีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะและความรู้ที่ตรงตามความต้องการของตลาดเป็นจำนวนมากเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวให้บรรลุผลตามที่วางไว้ (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) กล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนานเช่นนี้ จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในยุคใหม่ให้ตอบโจทย์การผลิตบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เรียนควรมีทั้งความรู้และทักษะในการทำงาน รวมถึงการเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคสมัยปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากตารางสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลการวิจัย

หัวข้อเรื่องหลัก (Themes)	การตีความ (Interpretation)
1. การทำงานเป็นระบบ	การเรียนรู้ในรูปแบบพัฒนาขึ้นงานร่วมกับการบูรณาการกับการทำงานสามารถพัฒนาทักษะการทำงานเป็นระบบซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความถูกต้องในการทำงาน เช่น การรู้จักการวางแผน การเตรียมการล่วงหน้า เป็นต้น
2. ประสบการณ์จริง	ผู้เรียนสามารถได้รับประสบการณ์จริงผ่านการพัฒนาขึ้นงานแบบบูรณาการเข้ากับการทำงาน จากการลงมือปฏิบัติจริงซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนมากกว่าการศึกษาเฉพาะทฤษฎีจากในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว
3. การเข้าสังคม	การพัฒนาขึ้นงานที่มอบหมายเมื่อบูรณาการเข้ากับการทำงานเป็นการช่วยส่งเสริมทักษะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการทำงาน เช่น การวางตัว การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ซึ่งจะประโยชน์ต่อการทำงานจริงของนักศึกษาต่อไปในอนาคต

จากตารางสรุปผลการวิจัยจะเห็นว่าการเรียนรู้ในรูปแบบพัฒนาขึ้นงานสามารถเตรียมทักษะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการทำงานจริงในอนาคตเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้วได้ อีกนัยหนึ่งสามารถตีความได้ว่า หากผู้เรียนได้รับความรู้ผ่านการเรียนทฤษฎีจากชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอต่อการเตรียมความพร้อมให้แก่บัณฑิตในยุคปัจจุบันเนื่องจากการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาด ส่งผลให้ผู้ที่มีทักษะที่ดีกว่า ย่อมมีโอกาสในการได้งานทำมากกว่า การศึกษาครั้งนี้จึงสนับสนุนให้การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามีการประยุกต์รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการกับการทำงานควบคู่ไปกับการศึกษาเนื้อหาและทฤษฎีในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน (Ferns et al., 2024) และในอีกด้านหนึ่ง ผู้วิจัยมองว่า การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวยังเป็นการปรับตัวของสถานศึกษาในปัจจุบันเพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งในด้านทักษะของแรงงานที่เป็นที่ต้องการของตลาด การจัดชั้นเรียนแบบเดิมโดยการมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ป้อนความรู้เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพออีกต่อไปสำหรับการผลิตบัณฑิตในยุคปัจจุบัน จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้กำหนดนโยบายการศึกษา (Policy Makers) อาจพิจารณานำวิธีการเรียนรู้แบบการพัฒนาขึ้นงานผ่านการบูรณาการกับการทำงานมาไว้ในหลักสูตร ซึ่งการนำรูปแบบโครงงานผ่านการบูรณาการกับการทำงาน (WIL) มาประยุกต์ใช้ไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่ใช่เรื่องยาก หากผู้สอนมีความเข้าใจแนวคิดดังกล่าวอย่างชัดเจน ซึ่งแท้จริงแล้ว WIL ไม่ได้เป็นเพียงวิธีการสอนเท่านั้น แต่เป็นปรากฏการณ์การเรียนรู้ผ่านรูปแบบที่หลากหลาย (Multidimensional Learning Phenomenon) (Björck & Willermark, 2024) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องการเข้ากับการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อสร้างบัณฑิตที่มีศักยภาพและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้อาจมีข้อจำกัดจากจำนวนผู้เข้าร่วมการวิจัยที่มีจำนวนเพียง 4 คน ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มย่อยเพียงหนึ่งกลุ่ม จากกลุ่มย่อยทั้งหมดสิบกลุ่มในห้องเรียนเดียวกัน ซึ่งกลุ่มอื่น ๆ ได้เลือกรูปแบบการพัฒนาขึ้นงานด้วยตนเอง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้สอนต้องการเปิดกว้างให้ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้ได้โดยอิสระเพื่อสนับสนุนอำนาจการตัดสินใจของผู้เรียน (Student Agency) ให้สามารถเลือก

รูปแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา (Mameli et al., 2023) แม้ว่าข้อมูลและผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นภาพสะท้อนจากกลุ่มผู้เรียนที่เลือกพัฒนาชิ้นงานผ่านรูปแบบการบูรณาการกับการทำงานเพียงกลุ่มเดียวแต่ก็เป็นกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยที่สะท้อนผลการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามรูปแบบการวิจัยเชิงปรากฏการณ์ (Phenomenological research) ซึ่งมุ่งเน้นการอธิบายประสบการณ์ต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (Creswell, 2014) ผ่านกลุ่มผู้เรียนที่เลือกเรียนรู้ด้วยวิธีการดังกล่าวด้วยความสมัครใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปสามารถนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานผ่านรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการทำงานไปทำการทดสอบและเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว เพื่อนำเสนอข้อมูลและประสิทธิภาพของวิธีการดังกล่าวในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะให้เห็นข้อมูลอีกด้านหนึ่งที่ต่างจากการศึกษาลับปัจจุบัน นอกจากนี้ ในการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจพิจารณาการบูรณาการการศึกษาเข้ากับแนวนโยบายในระดับอุดมศึกษา หรือบูรณาการกับศาสตร์ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณะผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ขอบขอบคุณสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และศึกษากระบวนการทำงานในการเขียนแผนการท่องเที่ยว และขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการและให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)*. (1). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช): กรุงเทพมหานคร.
- วิจิตร ศรีอำน, สุเมธ แยม่นุ่น และอลงกต ยะไทย์. (2552). *การอุดมศึกษากับสหกิจศึกษา: ประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุเมธ แยม่นุ่น. (2547). *สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อลงกต ยะไทย์. (2550). *การพัฒนาแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Alase, A. (2017). The interpretive phenomenological analysis (IPA): A guide to a good qualitative research approach. *International journal of education and literacy studies*, 5(2), 9-19.
- Aldabbus, S. (2018). Project-based learning: Implementation & challenges. *International journal of education, learning and development*, 6(3), 71-79.

- Björck, V., & Willermark, S. (2024). Where is the 'WIL' in Work-integrated Learning Research? *Studies in Continuing Education*, 1–15.
<https://doi.org/10.1080/0158037X.2024.2378718>
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications.
- Dilshad, R.M. & Latif, M.I. (2013). Focus group interview as a tool for qualitative research: An analysis. *Pakistan Journal of Social Sciences (PJSS)*, 33(1), 191-198.
- Ferns, S., Campbell, M., & Zegwaard, K. E. (2014). Work-integrated learning. In S. Ferns (Ed.), *Work-integrated learning in the curriculum* (pp. 1-6). Milperra, New South Wales, Australia: Higher Education Research and Development Society of Australasia Inc.
- Ferns, S. J., et al. (2024). Defining and designing work-integrated learning curriculum. *Higher Education Research & Development*, 1–15.
<https://doi.org/10.1080/07294360.2024.2399072>.
- Fink, L. D. (2003). *Creating Significant Learning Experiences: An Integrated Approach to Designing College Courses* San Francisco: Jossey-Bass.
- Karim, A., Campbell, M., & Hasan, M. (2020). A new method of integrating project-based and work-integrated learning in postgraduate engineering study. *The curriculum journal*, 31(1), 157-173.
- Mameli, C., Grazia, V., & Molinari, L. (2023). Student agency: Theoretical elaborations and implications for research and practice. *International Journal of Educational Research*, 122, 102258.
- Poonpon, K. (2011). Enhancing English skills through project-based learning. *The English Teacher*, 40(1). 35-40.
- Reyes, A. M. (2024). Effectiveness of Project-based learning model with English language in higher education: A practical case in the Degree of Tourism. *Language Value*, 17(1), 1-26.
- Simpson, J. (2011). *Integrating project-based learning in an English language tourism classroom in a Thai university institution*. Doctoral Thesis, Australian Catholic University.
- Srikrai, P. (2008). Project-based learning in an EFL classroom. *Journal of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University*, 25, 85-111.
- Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic analysis. *The SAGE handbook of qualitative research in psychology*, 2(17-37), 25.
- Xu, J. B., Tavitiyaman, P., Zhang, X., & Zhu, M. (2022). A study of work-integrated learning experience of hospitality and tourism management students in Guangdong under the COVID-19 pandemic. *Public Administration and Policy*, 25(3), 221-234.